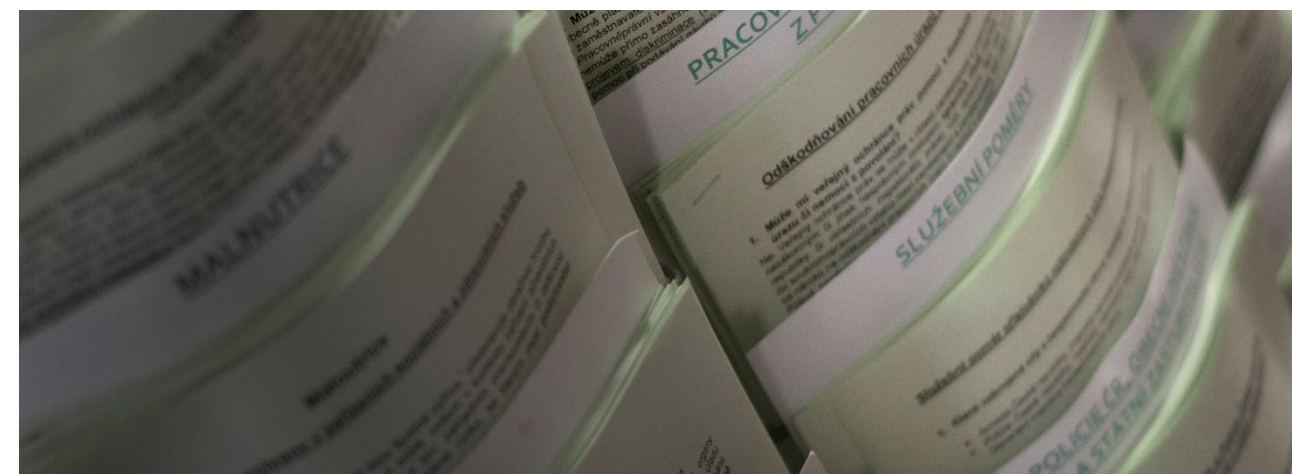

PŘÍSTUPNOST VEŘEJNÝCH BUDOV A SLUŽEB LIDEM S POSTIŽENÍM

MONITOROVÁNÍ PRÁV LIDÍ S POSTIŽENÍM

Odbor ochrany práv osob se zdravotním postižením

- Článek 33 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením
- Výzkumy, šetření, doporučení
- Intenzivní spolupráce s lidmi s postižením, neziskovými organizacemi a **poradním orgánem**

PŘÍSTUPNOST V MEZINÁRODNÍCH ÚMLUVÁCH

Svoboda pohybu

- **článek 13 Všeobecné deklaráce lidských práv**
- **článek 12 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech**
- **článek 25 písm. c) Mezinárodního paktu o občanských a politických právech**
- **Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (zákon č. 10/2010 Sb. m. s.)**

ÚMLUVA A PŘÍSTUPNOST

- Čl. 3 Obecné zásady
- Čl. 9 Přístupnost
- Čl. 13 Přístup ke spravedlnosti
- Čl. 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti
- Čl. 21 Svoboda projevu a přesvědčení a přístup k informacím
- Čl. 24 Vzdělávání
- Čl. 25 Zdraví
- Čl. 27 Práce a zaměstnávání
- Čl. 29 Účast na politickém a veřejném životě
- Čl. 30 Účast na kulturním životě, rekreace, volný čas a sport

ČLÁNEK 9 ÚMLUVY

Žít nezávisle a plnohodnotné zapojení do všech oblastí života

Přijetí příslušných opatření k zajištění přístupu na rovnoprávném základě s ostatními k

- Hmotným životním podmínkám,
- Dopravě,
- Informacím a komunikaci, včetně informačních a komunikačních technologií a systémů,
- Dalším zařízení a službám dostupným nebo poskytovaným veřejnosti

Tato opatření, která budou zahrnovat identifikaci a odstraňování překážek a bariér bránících přístupu, se budou týkat, mimo jiné:

- **budov, dopravní sítě, dopravy a dalších vnitřních i venkovních zařízení, včetně škol, obytných budov, zdravotnických zařízení a pracovišť;**
- informačních, komunikačních a dalších služeb

ČLÁNEK 9 ÚMLUVY

Státy přijmou příslušná opatření, jejichž cílem bude:

- **vypracovat a vyhlásit minimální vnitrostátní standardy a normy pro zajištění přístupnosti zařízení a služeb dostupných nebo poskytovaných veřejnosti a kontrolovat jejich provádění;**
- vybavit budovy a další veřejně přístupná zařízení značením v Braillově písmu a ve snadno čitelných a srozumitelných formách;
- zajistit různé formy asistence a prostředníky, včetně průvodců, předčitatelů a profesionálních tlumočnicků znakového jazyka, k usnadnění přístupu do budov a dalších veřejně přístupných zařízení;
- podporovat další vhodné formy asistence a podpory pro osoby se zdravotním postižením s cílem zajištění jejich přístupu k informacím;

OBEČNÝ KOMENTÁŘ A PŘÍSTUPNOST

Obecný komentář č. 2 Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením (2014)

Bariéry by měly být odstraňovány soustavně a systematicky, to znamená postupně, ale neustále.

Technické pomůcky, asistence

Univerzální design

CÍL VÝZKUMU

- prozkoumat, jak jsou pro občany s různým druhem postižení vybaveny jednotlivé vybrané veřejné instituce
- identifikovat hlavní bariéry, které ztěžují pohyb a orientaci ve veřejných institucích

METODA VÝZKUMU

- Kvazi – experiment (podmínky experimentu jsou určeny charakteristikou testerů a výběrem konkrétních veřejných budov) / testing
- Spolupráce s lidmi s postižením ve fázi tvorby výzkumného nástroje
- Sběr dat probíhal od ledna do března 2023
- Zpracovatel – STEM/MARK
- + dotazníkové šetření KVOP k vybavenosti budov

TESTEŘI

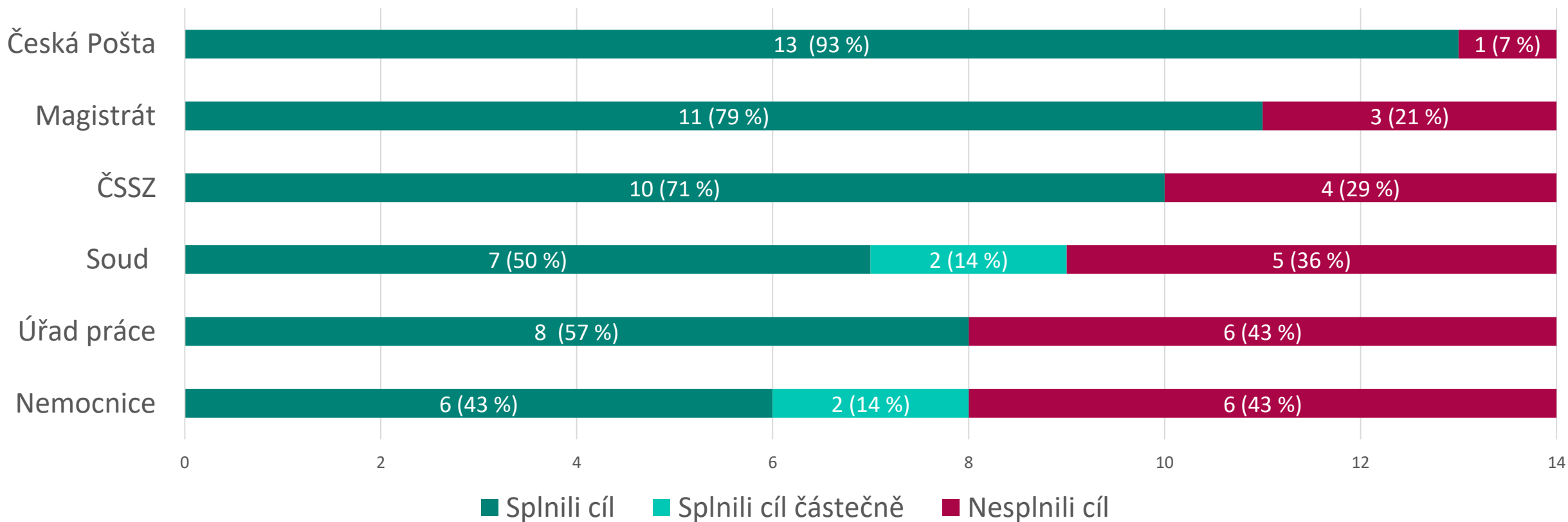
- **Lidé se sluchovým postižením** - prelingválně neslyšící (tedy, že se jako neslyšící narodili anebo došlo ke ztrátě sluchu v útlém věku. Testeři měli komunikovat českým znakovým jazykem a zároveň rozumět česky psanému textu.
- **Lidé s tělesným postižením**, kteří se pohybují na mechanickém vozíku - lidé s postižením nohou, kteří ale mají pohyblivé ruce a mohou se pohybovat na vozíku bez pomoci
- **Lidé se zrakovým postižením**, kteří se pohybují s orientační bílou holí, nejsou ale zcela nevidomí, mají zbytky zraku a jsou tak alespoň v malé míře schopni vnímat zrakem své okolí. Není pro ně ale možné přečíst texty v běžné velikosti písma bez speciálních pomůcek.

TESTOVANÉ BUDOVY A SLUŽBY

- **Magistrát**
 - **Česká pošta**
 - **Nemocnice**
 - **Správa sociálního zabezpečení**
 - **Soud**
 - **Úřad práce**
 - **MHD**
- **12 krajských měst**
 - **Příbram (Středočeský kraj)**
 - **Praha**

TYP INSTITUCE	CÍL TESTERŮ – DOSTAT SE VŽDY NA KONKRÉTNÍ MÍSTO NEBO ODDĚLENÍ:
Pošta	K přepážce, kde je možné poslat doporučený dopis a požádat o podací lístek
Magistrát	Ke kanceláři/ přepážce, kde se podávají žádosti o občanský průkaz
Nemocnice	K ORL / ortopedické / oční ambulanci (dle typu postižení)
Správa sociálního zabezpečení	Ke kanceláři/ přepážce, kde se žádá o invalidní důchod
Soud	K soudní síni, kde se bude konat veřejné jednání
Úřad práce	Ke kanceláři/ přepážce, kde se žádá o příspěvek na zvláštní pomůcku

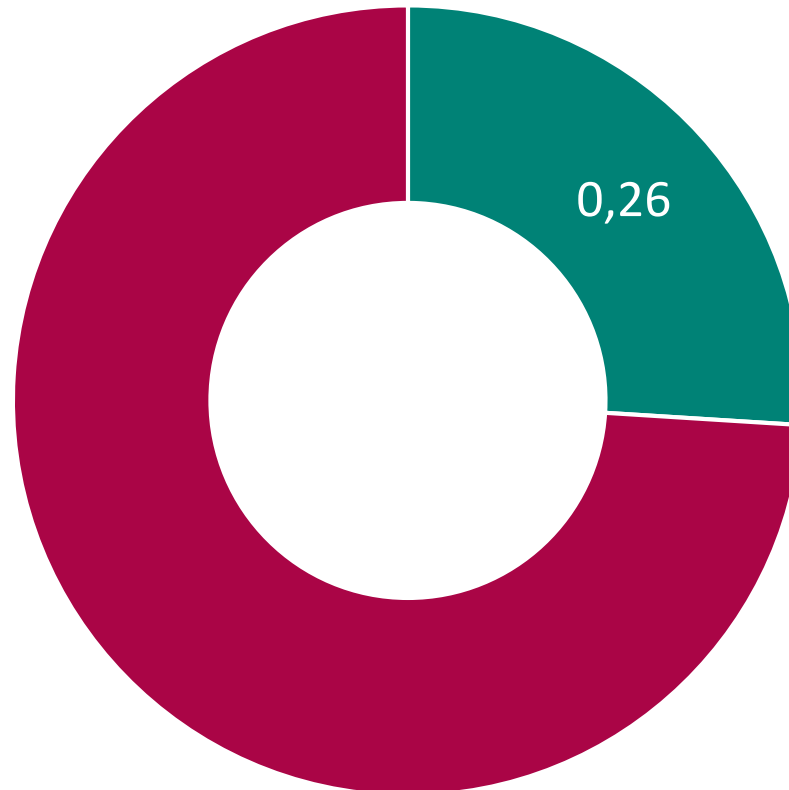
Úspěšnost testerů se sluchovým postižením při plnění cíle (N=84)

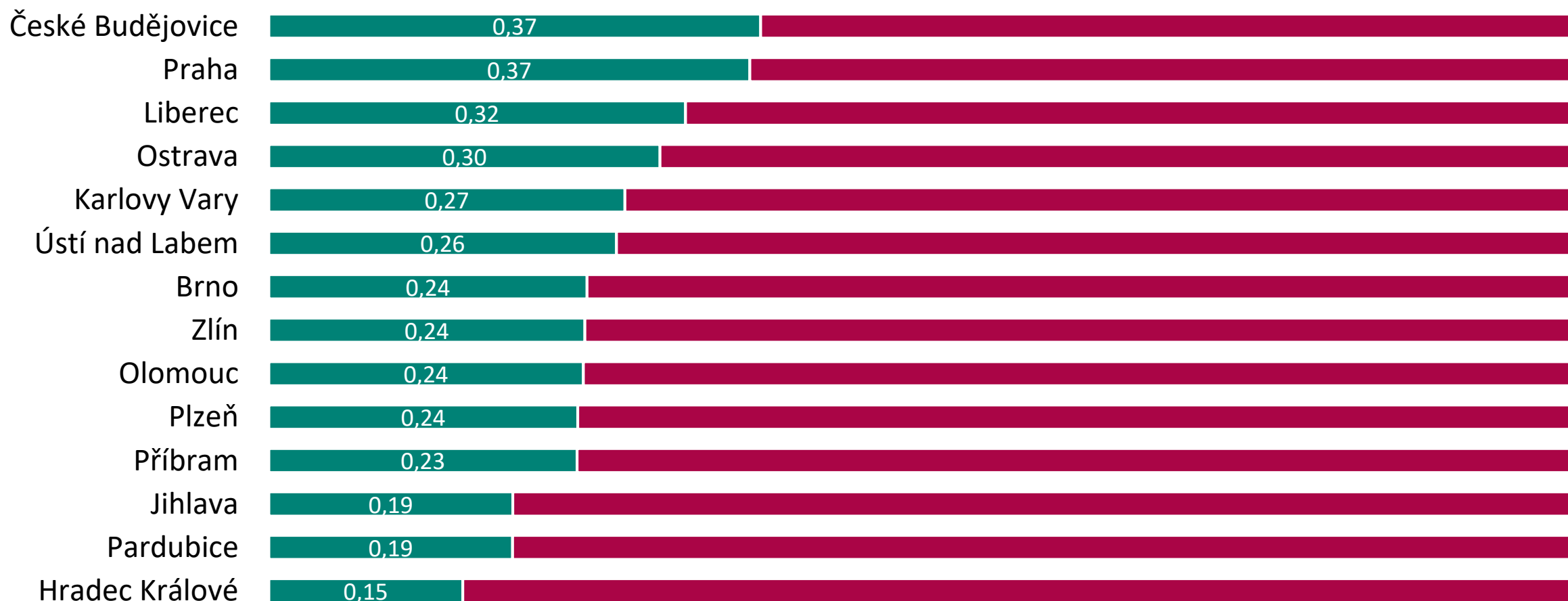
Přístupnost budov pro lidi se sluchovým postižením - oblasti

- **Před příchodem** - prohlédnout webové stránky a ohodnotit, zda na nich naleznou odpovídající informace a nabídku případné podpory – např. nabídka tlumočení v ČZJ a simultánní přepis a možnost objednání dané služby; infolinka na webu, která tyto dvě služby, tj. přepis a tlumočení, umožňuje
- **Vybavení instituce** - od samotného vstupu, přes vrátnici, výtah, toalety až po oddělení nebo prostory, kam měli testeři dorazit.
- **Pomůcky usnadňující domluvu** (např. piktogram pro možnost tlumočení do ČZJ, přítomnost indukční smyčky) anebo pohyb po budově (plán budovy s půdorysem)
- **Překážky na cestě** - zavřené dveře, na které je třeba zvonit; zda je zvonek vybaven světelnou signalizací
- **Vybavení výtahu** - zvonek s piktogramem, (např. v případě poruchy) a možnost přivolat si pomoc prostřednictvím SMS.
- **Vybavení vyvolávacího systému** - zda jsou jednotlivé položky přeloženy do ČZJ či zda jsou informace o pořadí zobrazovány ve vizuální podobě
- **Samotné vyřizování záležitosti** - možnost využít ke komunikaci tablet daného úřadu; možnost spojit se s tlumočnickem online, případně vybavení kanceláře nebo přepážky indukční smyčkou

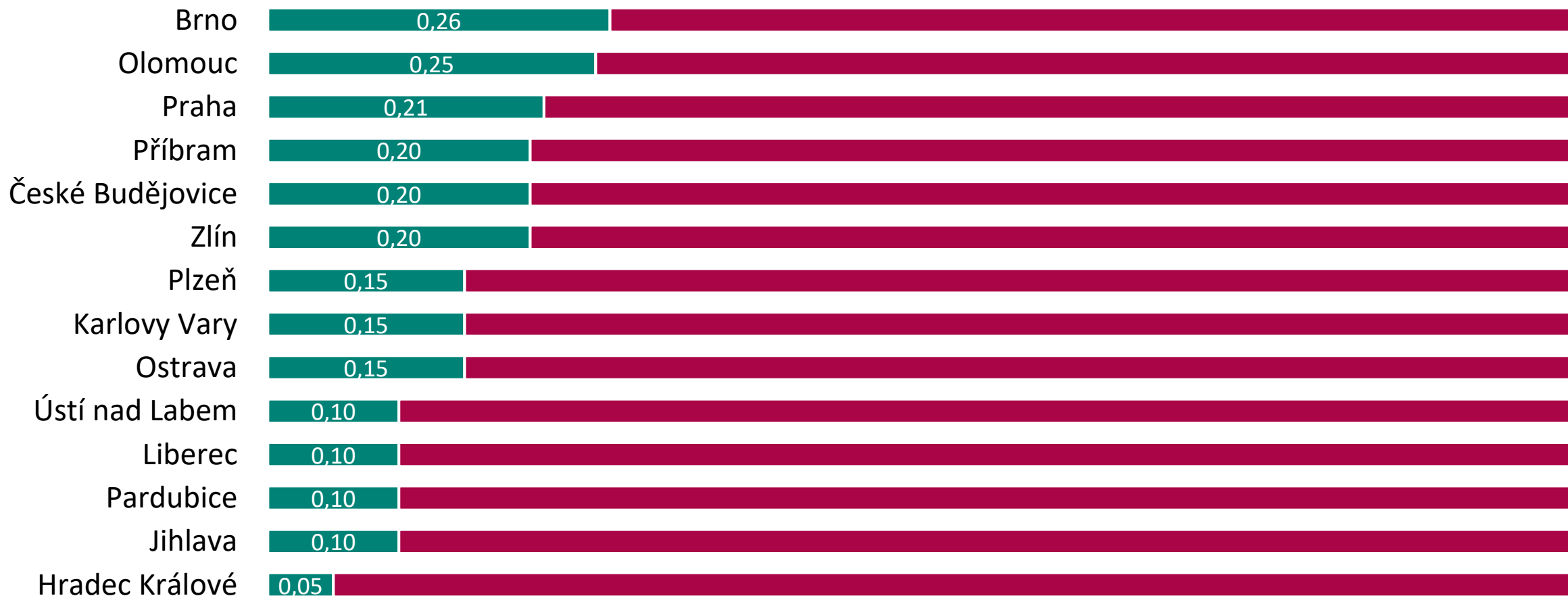
Průměrné skóre přístupnosti všech veřejných budov lidem se sluchovým postižením (N=84)

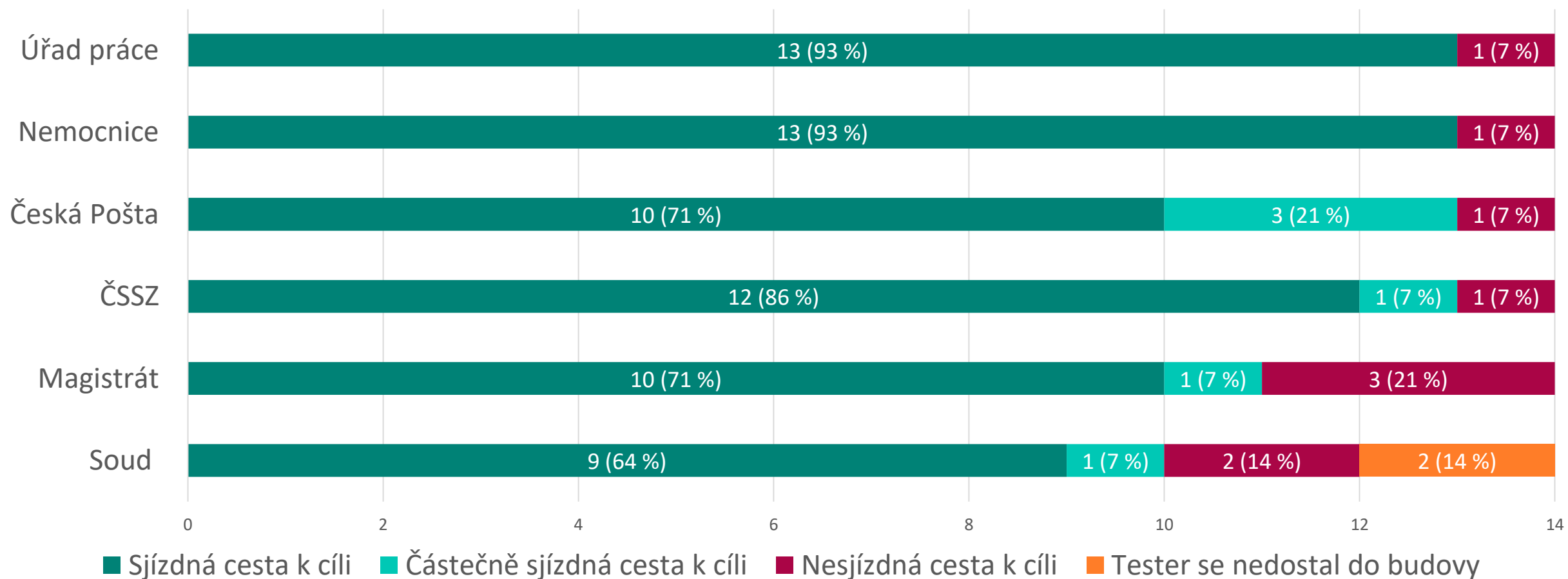
Skóre přístupnosti všech veřejných budov lidem se sluchovým postižením dle měst (N=84)

Skóre přístupnosti pošty lidem se sluchovým postižením dle měst (N=14)

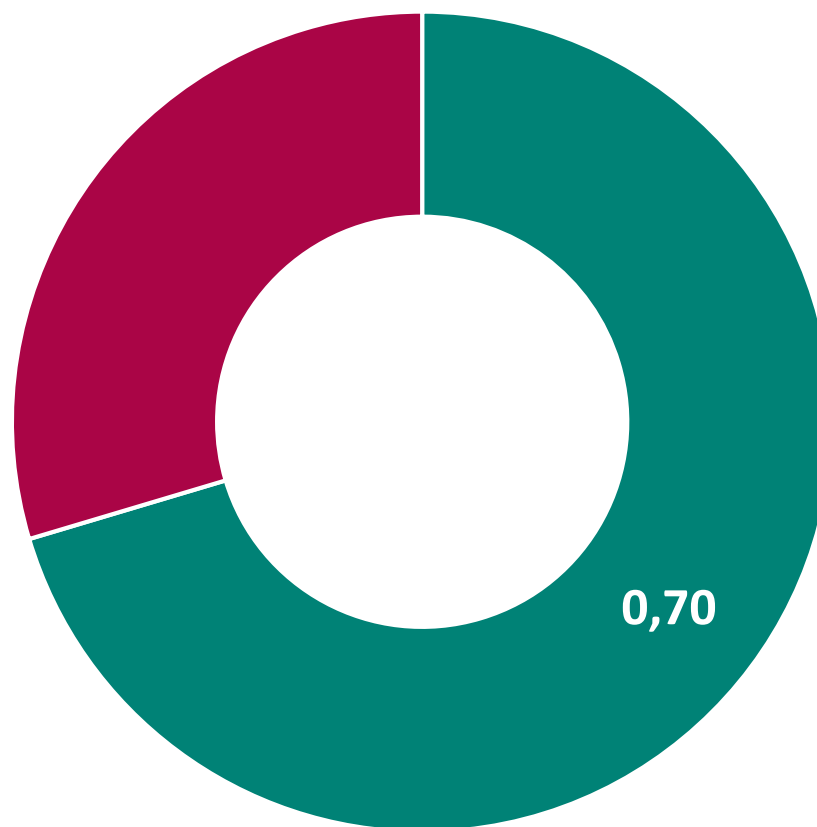
Úspěšnost testerů s tělesným postižením při plnění cíle (N=84)

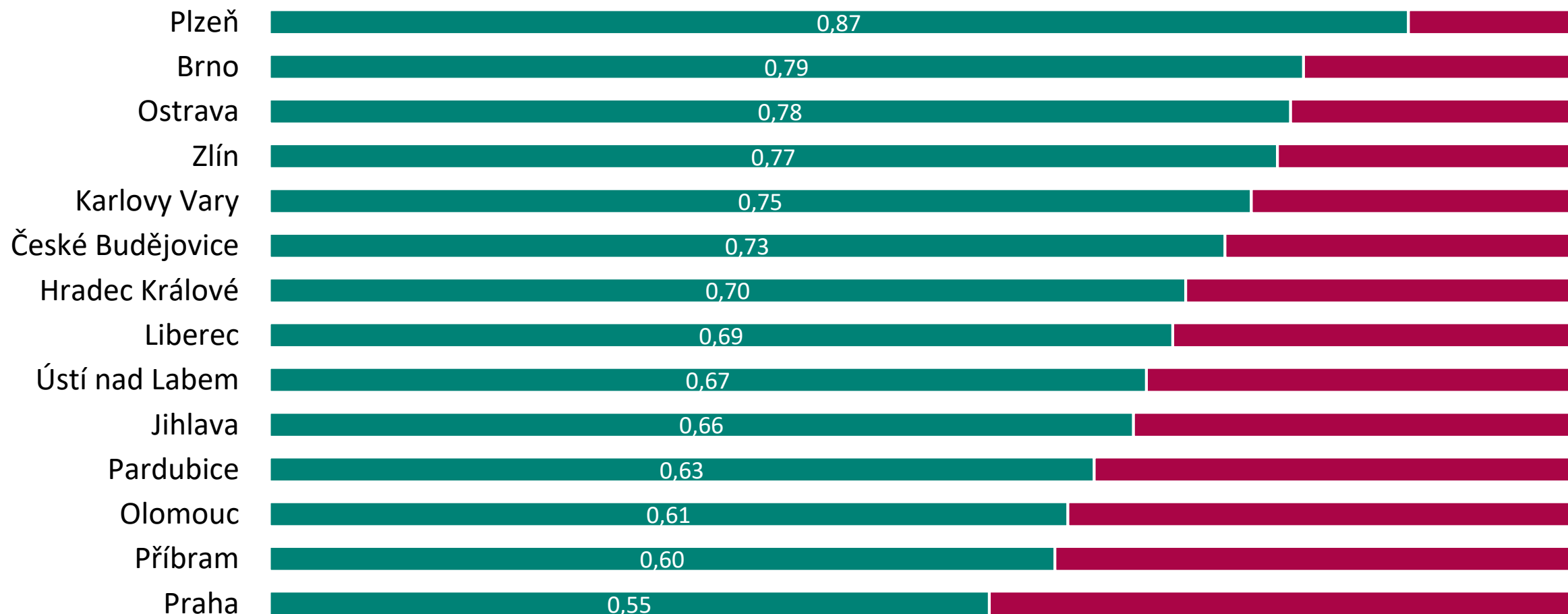
Přístupnost budov pro lidi s tělesným postižením - oblasti

- **Před příchodem** - prohlédnout webové stránky a ohodnotit, zda na nich naleznou informace ohledně parkovacího místa pro OZP, či sjízdnosti cesty z parkovacího místa anebo zastávky MHD na vozíku
- **Vybavení instituce** - od samotného vstupu, přes vrátnici, výtah a toalety otestovat, zda jsou označeny bezbariérové cesty, zda jsou všechny dveře prostupné pro člověka na vozíku bez cizí pomoci a potřebné informace (plán budovy, úřední deska aj.) dobře čitelné z pozice na vozíku
- **Vrátnice** - zaznamenat, zda je personál obeznámen s rozmístěním výtahů a bezbariérových toalet a zjistit možnost přivolání asistence bez předchozí rezervace
- **Pohyb po budově** – překážky na cestě, prahy, zavřené dveře, schody, příkré šikmé plošiny atd.
- **Vybavení výtahu** – pohodlný vjezd a výška tlačítek
- **Zdvihací plošiny** – ovladatelnost
- **Toalety** – označení, přístupnosti, dostatečného prostoru pro manipulaci, Euroklíč

Průměrné skóre přístupnosti všech budov lidem s tělesným postižením (N=84)

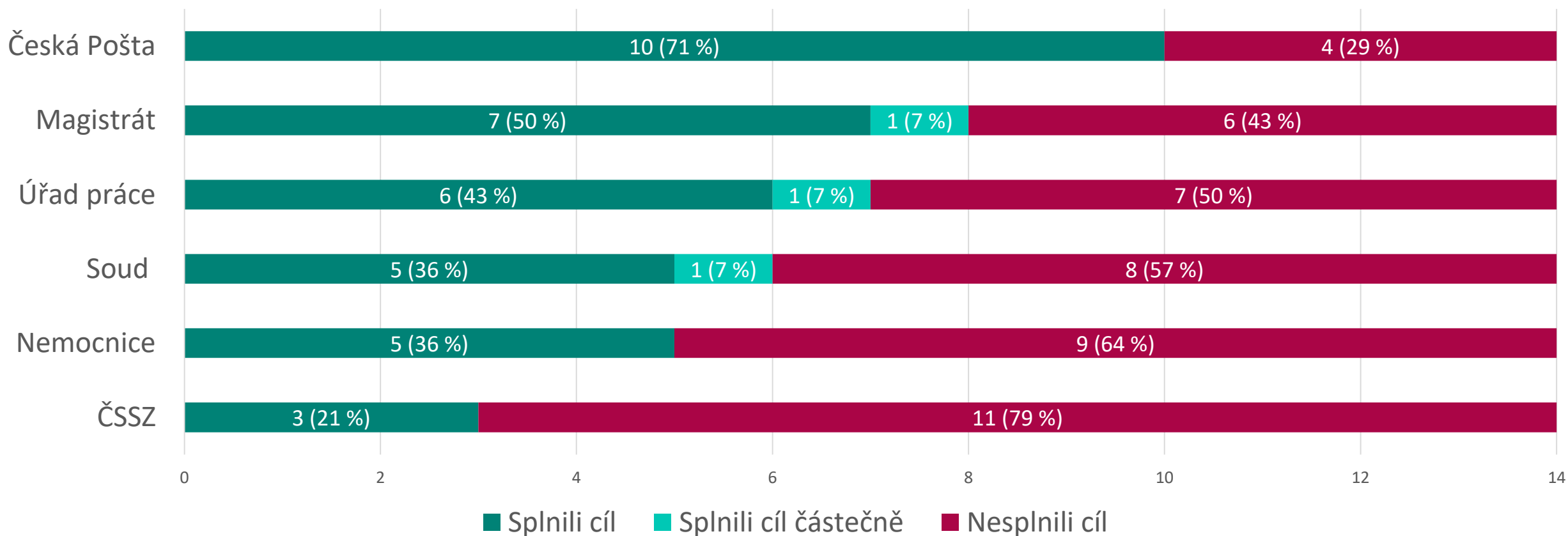
Skóre přístupnosti všech veřejných budov lidem s tělesným postižením dle měst (N=84)

Skóre přístupnosti nemocnice lidem s tělesným postižením dle měst (N=14)

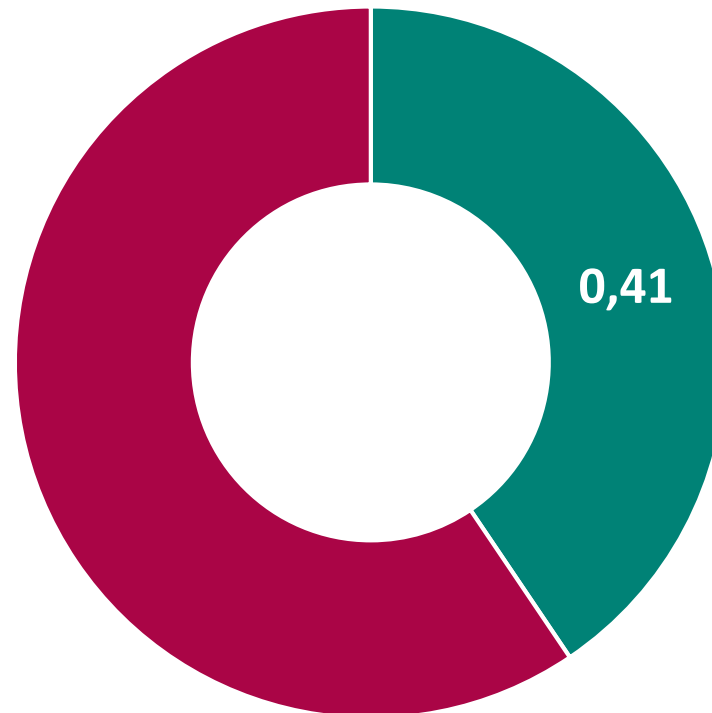
Úspěšnost testerů se zrakovým postižením při plnění cíle (N=84)

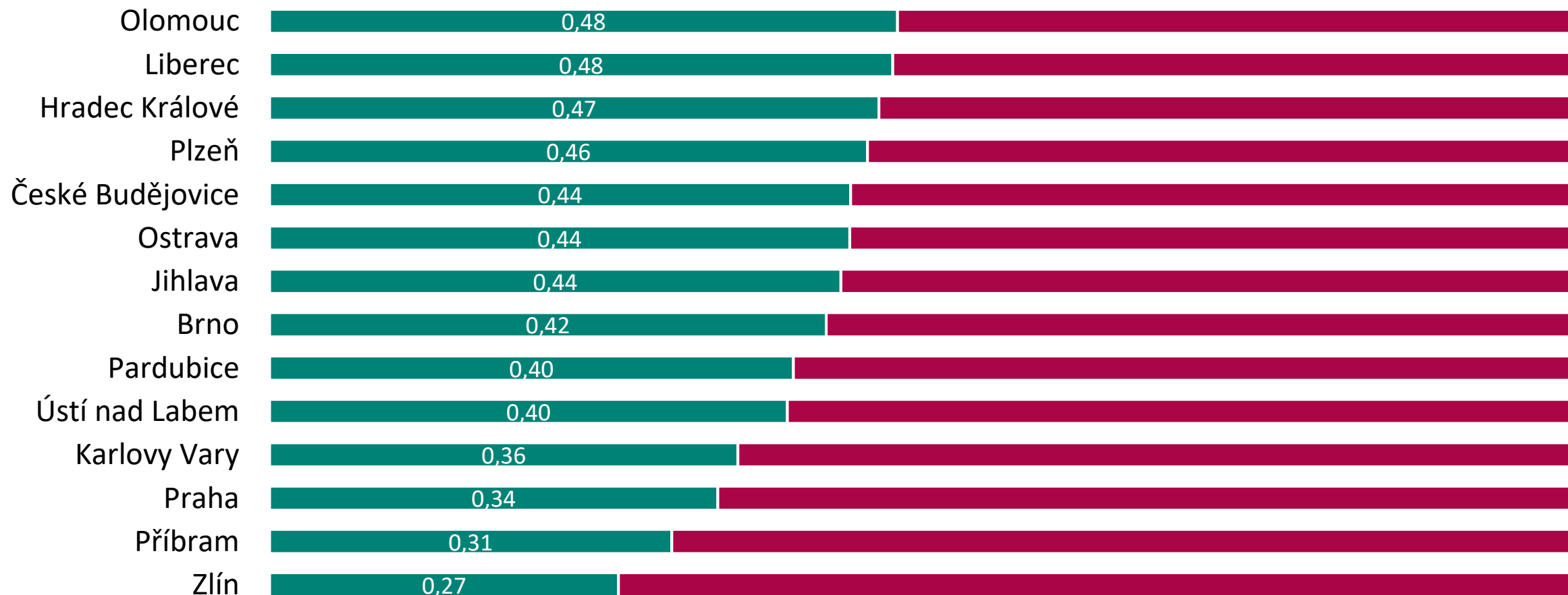
Přístupnost budov pro lidi se zrakovým postižením - oblasti

- **Před příchodem** - ohodnotit vhodnost webových stránek pro lidi se zrakovým postižením, zda jsou čitelné s odečítačem obrazovky, zda je na nich k dispozici popis cesty od MHD či možnost objednat asistenci po budově
- **Vstup** - uvést, zda je u vchodu do budovy k dispozici funkční orientační majáček, zda jsou vstupní dveře i případné schody výrazně označeny, zjistit možnosti získání asistence bez předchozí rezervace
- **Vrátnice** - sledovat, zda testery vnitřní vodící linie dovede k informacím, a zda personál sám bez požádání klienta se zrakovým postižením osloví a je schopen ho navigovat na příslušné oddělení; zjistit možnosti získání asistence bez předchozí rezervace
- **Vybavení instituce** - cedulky na dveřích, jestli jsou napsány velkým kontrastním písmem, případně opatřeny Braillovým písmem; dále se zaměřit na osvětlení v budově, jestli umožňuje vidět alespoň kontrasty, které jsou lidé se zbytky zraky za dobrého osvětlení schopni odlišovat
- **Vybavení výtahu** - zda jsou k dispozici haptická tlačítka, popisky v Braillově písmu či akustické informace
- **Vybavení vyvolávacího systému** - možnost vzdáleného přihlášení např. z mobilu, možnost přednostní volby anebo zvukové informace o pořadí ve frontě
- **Toalety** - dostatečně velké či kontrastní prvky

Průměrné skóre přístupnosti všech budov lidem se zrakovým postižením (N=84)

Skóre přístupnosti všech veřejných budov lidem se zrakovým postižením dle měst (N=84)

Workshop

Přístupnost veřejných budov a služeb lidem s postižením

je realizován prostřednictvím projektu

Posílení aktivit veřejného ochránce práv v ochraně lidských práv (směrem k ustavení Národní lidskoprávní instituce v ČR), číslo projektu LP-PDP3-001.